

SVANARNA I HJÄLMARSEFJÄRDEN.

I ortspressen syntes en majdag 1943 en notis om att ett par vildsvanar slagit sig ned i Ölmeviken och tydligen beredde sig att stanna kvar. Det var nog ganska få läsare som förstod att dessa fåglar var frukten av Sällskapet för naturskydd inplantering i Hjälmarsundet 1940. En kort återblick på hur svanarna vänt tillbaka under åren därefter kanske kan intressera.

Den 6 mars 1940 . . .

1940. Den 6 mars 1940 släpptes ett par från Motala inköpta knölsvanar i reningen vid Hjälmar-sundet. Våren blev sen det året och genom Sällskapetets försorg underhölls de den svåraste tiden. Fåglarna uppehöll sig i sunden och skärgården till i okt., intet bo byggdes.

1941. Denna vår återvände blott den ena av paret men då stadens 4 svanar samtidigt frigavs — på Sällskapetets inrådan — förenade sig denna med en av de yngre frigivna och de följdes sedan åt. Antalet svanar var fortfarande 4, enär en av de yngre kristinehamnsvanorna under parningstiden dödades av en äldre, som hade ett förskräckligt humör. Det äldre paret gjorde ett häckningsförsök i Hjälmarvassen, men stördes troligen och övergav boet. Den 26 okt. iakttogos fåglarna, vid Bodinstenen, för sista gången det året.

1942. Två svanar återvände och företog ett häckningsförsök i Klintorpsviken, men också detta bo övergavs. Den 14 jan. samma år hade Staden av Sällskapet för naturskydd som gåva fått mottaga ett par i Motala inköpta svanar som erkänsla för de 1941 frigivna.

1943. Redan 5 mars iaktogs ett återkommet svanpar vid Vålön. Så småningom drog sig detta in i Ölmeviken, där det även häckade. Ungarnas öde är dock okänt.

1944. Den 25 mars syntes ett par svanar vid Sandviken, Vålön, och under april ha två par varit synliga på flygturer i området Lakholmen— Ölmeviken.

Initiativet till inplanteringen tog dåvarande ordf. Yngve Holmqvist och tack vare hans aldrig sinande energi och intresse för saken genomfördes den även. Det är ju möjligt att naturen själv kunde ombesörjt utbredningen av släktet till denna lokal, knölsvanen hör nämligen till de arter, som just nu vidga sitt utbredningsområde mot nordväst. Om detta skulle skett även hit är givetvis omöjligt att säga. Det är ej heller alldeles otänkbart att det av »våra» svanpar, som ej återkom 1942, stannade i Kilsviken där svanstammen just detta år ökade från 4 till 6 fåglar.

Det är emellertid icke första gången vi haft svanar i vår skärgård. För omkring 20 år sedan lär ett par ha försökt häcka i Hjälmarfjärdens vass, men den glädjen blev kortvarig, då en skytt passade på att fälla den ena fågeln för uppstoppning, tyvärr en mycket vanlig reaktion inför ovanliga fåglar. Även den andra svanen försvann samtidigt.

Inplantering av en fågel, så oomstritt vacker och sevärd som svanen, vars närvaro ger så mycket behag och liv åt omgivningen kan ingen ha något att invända emot. Den är ej heller främmande i våra marker och jämvikten i naturen störes icke på något märkbart sätt.

Till slut ber jag få upprepa Yngve Holmqvists vädjan till alltför nyfikna stadsbor, som tränga sig på svanarna under häcknings tiden.

»När nu naturskyddarna genom inplantering söka rätta till vad andra förbrutit, är det att hoppas att svanarna lämnas det skydd de förtjäna och att de icke på något sätt störas vid eventuellt bobygge.»

Gösta Samuelsson.